

De?i?iklik Huy Kal?b? Belirleme Ölçe?i (DHKBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *De?i?iklik Huy Kal?b? Belirleme Ölçe?i (DHKBÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19541>

Özet

Değişiklik Huy Kalıbı Belirleme Ölçeği (DHKBÖ), **Özlem Badem** tarafından 2014 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş psikometrik bir ölçme aracıdır. Ölçeğin temel amacı, öğretmen adaylarının değişime yönelik eğilimlerini, adaptasyon yeteneklerini ve bu eğilimi bir davranış kalıbı olarak kullanma düzeylerini belirlemektir. Toplam 25 maddeden oluşan DHKBÖ, iki faktörlü bir yapı sergilemekte ve yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayılarına sahiptir. Bu ölçek, eğitim bilimleri alanında bireylerin yeniliklere karşı gösterdikleri tutumları değerlendirmede kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Değişiklik huy kalıbı, psikoloji, öğretmen adayları, ölçek geliştirme, psikometri, iç tutarlılık, değişim yönetimi.

Yazarlar

Özlem Badem

Amaç

DHKBÖ'nün geliştirilme amacı, öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında ve genel olarak hayatlarında karşılaçacakları değişikliklere karşı sergiledikleri huy kalıbını (davranışsal eğilimi) objektif ve sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, bireylerin değişime ne kadar açık, ne kadar esnek ve ne kadar proaktif yaklaşımlarını saptamaya odaklanmıştır.

Ölçek, eğitim alanında çalışan veya çalışmaya hazırlanan bireylerin, eğitim sistemindeki reformlara ve yeniliklere karşı gösterecekleri direnci veya adaptasyonu önceden belirleyebilmek için önemli bir tanıyıcı araç işlevi görmektedir. Ölçek, geliştirme türünde bir çalışmaya olup, hedef kitleye özgü psikolojik yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, bireyin **değişiklik huy kalıbı** (Change Habit Pattern) olarak adlandırılan psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin çevresel veya durumsal değişimlere karşı sergilediği tutarlı ve tekrarlayan davranışsal, bilişsel ve duygusal tepkileri içermektedir. Bu kalıp, bireyin yeniliklere karşı gösterdiği esneklik, kabul düzeyi ve başka çökme stratejilerini yansıtır.

Güvenirlik analizlerinde iki ayrı faktörün belirtilmesi, ölçeğin bu yapıyı iki farklı alt boyut üzerinden değerlendirdiğini göstermektedir. Bu faktörler genellikle değişime yönelik isteklilik ve değişime adaptasyon becerisi gibi ayrı ancak ilişkili boyutları temsil etmektedir. Ölçek toplam 25

maddeden olu?maktadır ve 5'li Likert tipi derecelendirme ile yan?tlanmaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte DHKBÖ'nün spesifik geçerlik katsayılarına dair doğrudan bir bilgi sunulmamıştır (Geçerlik: -). Ancak, ölçek geliştirme çalışmaları'nın temelini oluşturan yapı geçerliği çalışmaları'nın, özellikle **faktör analizi** yoluyla yürütüldüğü ve kapsam geçerliği için uzman görüşlerinin alındığı varsayılmaktadır.

Ölçeğin yüksek iç tutarlılık değerleri (Cronbach Alpha > .90), yapısal olarak tutarlı olduğunu ve tek bir ana yapıyı ölçme e?iliminde olduğunu dolaylı yoldan desteklemektedir. Daha detaylı geçerlik bilgileri, özellikle ayırt edici geçerlik ve ölçüt bağımlı geçerlik verileri için orijinal yüksek lisans tezine başvurulması zorunludur. Orijinal teze [YÖK Ulusal Tez Merkezi](#) üzerinden erişim sağlanabilir.

Güvenirlik

De?i?iklik Huy Kal?b? Belirleme Ölçe?i (DHKBÖ), yüksek düzeyde iç güvenilirliğe sahip olduğunu gösteren istatistiksel sonuçlar sunmaktadır. Güvenirlik analizleri, **Cronbach Alpha** iç tutarlılık katsayıları kullanılarak hesaplanmıştır:

Ölçeğin genelinde hesaplanan Alpha değeri **.936**'dır.

İki faktörlü yapı'nın Birinci Faktörünün Cronbach Alpha katsayısı **.912** olarak bulunmuştur.

İkinci Faktörün Cronbach Alpha katsayısı ise **.860** olarak hesaplanmıştır.

Bu katsayılar (0.80-1.00 aralığında), ölçeğin maddelerinin birbirleriyle yüksek korelasyon gösterdiğini ve ölçülmek istenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır. Bu sonuçlar DHKBÖ'nün iç güvenilirlik açısından mükemmel düzeyde olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

DHKBÖ, güvenilirlik sonuçlarından anlaşıldığı üzere, geliştirme sürecinde faktör analizine tabi tutulmuştur ve iki temel faktörden oluşan bir yapıya sahiptir. Bu iki faktör, de?i?iklik huy kal?b?nı farklı bileşenlerini ölçmektedir. Faktör 1 için .912 ve Faktör 2 için .860 gibi yüksek Alpha değerlerinin elde edilmesi, her bir faktörün kendi içinde güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu işaret etmektedir.

Faktörlerin isimlendirilmesi ve maddelerin hangi faktörlere yüklendiği bilgisi, ölçeğin teorik çerçevesini detaylandırmaktadır. Bu faktörler, ölçeğin toplam 25 maddesini anlamlı alt boyutlara ayırarak, de?i?iklik huy kal?b?nı daha incelikli bir analizini mümkün kılmaktadır.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Yanıtlar 5'li Likert tipi derecelendirme formatında sunulmuştur.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Öğretmen Adaylar?

Ya? Grubu: Yükseköğretim seviyesindeki öğrenciler (Genellikle 18-25 ya? aralığı)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında Kırşehir'deki öğretmen adaylar? örnekleminde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5 seçenekli Likert tipi derecelendirme kullanır: "her zaman", "sık sık", "bazen", "nadiren" ve "asla". Maddelerin yönüne (olumlu/olumsuz) göre puanlama yapılır ve genellikle yüksek puan, ölçülen huy kalı?b?n?n daha yoğun kullanıldığını gösterir.

Anahtar Kelimeler

Özlem Badem, Ahi Evran Üniversitesi, yüksek lisans tezi, Likert ölçe?i, faktör yapısı, eğitim pedagojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yayınma Adresi: Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir (Çalışman?n yapıldığı kurum)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

DHKBÖ, 2014 yılında Özlem Badem tarafından yüksek lisans tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için öncelikle sorumlu yazar Özlem Badem'den izin alınması önerilir. Ölçek, bir akademik çalışmada ürünü olduğundan, kullanımı genellikle yazarın iznine tabidir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: degisiklik-huy-kalibi-belirleme-olcegi-dhkbo-toad.pdf

Kaynaklar

Badem, Ö. (2014). Öğretmen adayların değişik huy kalıbı kullanmalarını belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışması (Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Tez Başlatış: tez.yok.gov.tr

Değişiklik Huy Kalıbı Belirleme Ölçeği (DHKBÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ NOT: Ölçeğin 25 maddelik orijinal içeriği, kaynak metinde sağlanmamıştır. Maddeler, telif hakları veya gizlilik nedeniyle bu kısma eklenememiştir. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için orijinal yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.